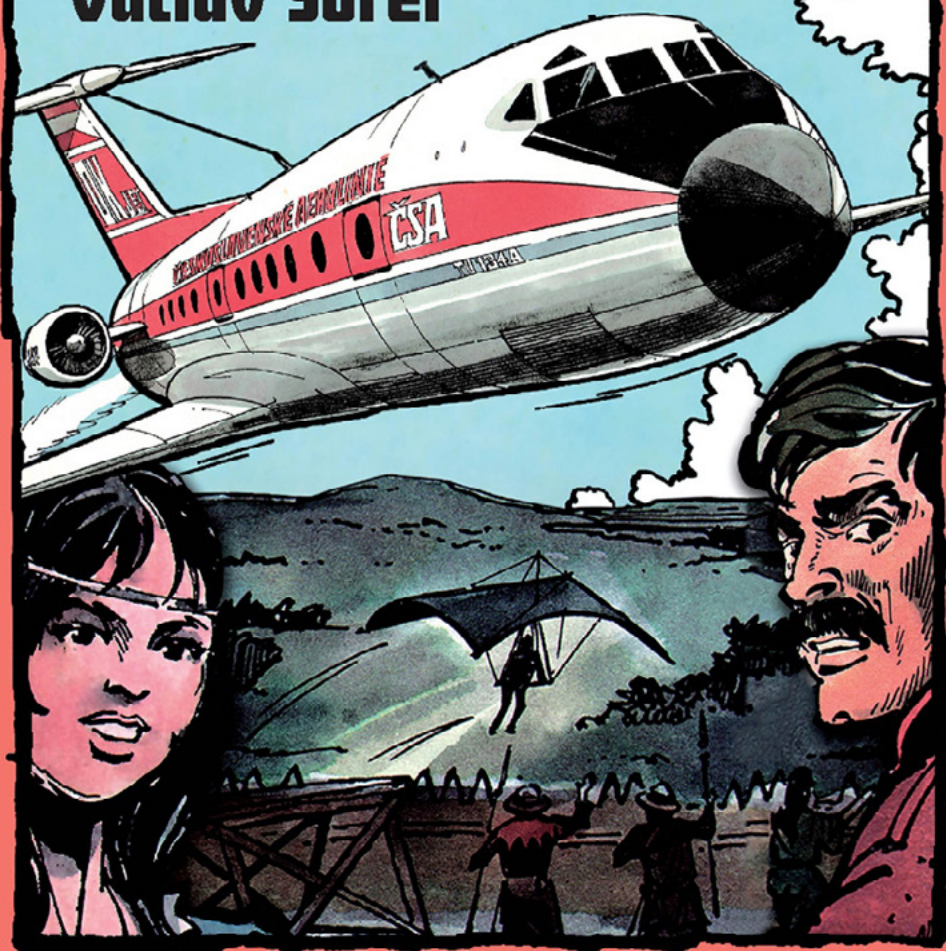

rtvz

Václav Šorel

Tvrz

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Václav Šorel
Tvrz – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Václav Šorel

Turz

Stoř

Václav Šorel

Památce tchána Františka

Prolog

Toho léta bylo v Evropě horko – skutečné horko. Města se teplem zalykala, a ani příroda na tom nebyla lépe. V řekách zůstalo vody jen poskrovnu, dokonce vyschl jeden z pramenů české Vltavy, což nikdo z žijících nepamatoval. Všechny ty teplé, studené či okluzní fronty se evropským městům, luhům a neřkuli hájům vyhýbaly obloukem. Jako na posměch se do Evropy dostávaly zprávy, že na druhé straně glóbu prší, někde dokonce s takovou intenzitou, že se tam potýkají se záplavami. Na dovršení všeho prý v Kanadě sněžilo. Zkrátka a dobře, příroda zase jednou dávala člověku vědět, jak je na ni krátký.

Pravdou ale je, že ne všichni naříkali. Byli tací, kterým stabilizovaná tlaková výše ležící nad evropským kontinentem plně vyhovovala. V Paříži zrovna probíhala velká letecká show a ta ke svému zdárnému průběhu potřebovala právě takové počasí.

Václav Šorel

Do Francie se vypravila řada leteckých fandů ze všech koutů Evropy. Někteří Češi dokonce využili možnost stát se účastníky jednoho z posledních letů dopravního Tupolevu Tu-134, který už teď působil jako létající exponát a zakrátko měl natrvalo skončit v leteckém muzeu. V Paříži se tento dopravní stroj připojil k ostatním historickým letounům, které zde byly k vidění v rámci letecké přehlídky.

Na pozvání francouzského aeroklubu se leteckého dne zúčastnil i bývalý pilot Českých aerolinií Martin Hrubý, letecký akrobat a v současnosti učitel létání. Předváděl zde další unikát, kdysi slavný univerzální dolnoplošník Zlin Z-226 nazývaný *Bohatýr*. Byl to dvoumístný dvojník stroje, s kterým v roce 1960 Ladislav Bezák získal první poválečný titul mistra světa v letecké akrobacii.

Martin Hrubý se do Paříže těšil, netušil však, co ho zde na závěr leteckého dne čeká. Jakýsi zámožný šejk ze Saúdské Arábie byl vlastnostmi stroje a předvedenou akrobacií tak uchvácen, že ještě v Paříži neváhal *zlínku* zakoupit, aby ji mohl zařadit do své sbírky. Martinovi tak udělal notnou čáru přes rozpočet. Počítal s tím, že se s letounem vrátí domů, což bylo nejrychlejší, neboť se chtěl co nejdříve vypravit za dcerkou do jihočeské Lásenice, a nyní bude nucen hledat náhradní řešení.

Letecký svět je ale strašně malý. Jakmile se účastníci zájezdu, mezi nimiž měl Martin řadu přátel, dozvěděli o jeho potížích, netrvalo dlouho a k uším se mu donesla zpráva, že nemusí žádný spoj do Prahy hledat. Jedno místo se pro něho v *tůčku* vždy najde.

Turý

Posbíral tedy svých pět švestek v podobě digitální mapy, sluchátek a samozřejmě dokladů, vše hodil do charakteristického leteckého pytle a vypravil se do vzdálenějšího koutu letiště Le Bourget, kde zmíněné *tůčko* hřadovalo. Správněji řečeno, bylo zde ve stání.

Martinovi bylo vymazlené *zlínky* líto. Letoun byl v dokonalém technickém stavu, a navíc patřil k těm nemnoha zlinům, vyrobeným ve druhé polovině padesátých let minulého století, které dosud létaly. Dokonce snad jediným, který se mohl chlubit původními, byť rekonstruovanými díly.

„Co se dá dělat, peníze holt hýbou světem,“ pomyslel si, když naposled přitáhl zadní část kabinového krytu k čelnímu sklu, pohladil *Bohatýra* po aluminiových křídlech a knihu letů předal jakémusi chlapíkovi v bílém hábitu, jenž se u dolnoplošníku najednou objevil. Nutno konstatovat, že se chlapík se svým úborem skutečně vyjímal mezi plejádou nejrůznějších kombinéz pilotů a mechaniků, kteří se nacházeli na ploše letiště. Nebylo však zbytlí. Martin se ještě jednou za dolnoplošníkem smutně otočil a vydal se hledat *tůčko*.

O nějakou tu stovku kilometrů východním směrem a hezkých pár století v minulosti se posádka hlásenické tvrze chystala ke svému poslednímu boji. Psal se rok 1434 a v Čechách se chýlila ke konci éra radikálního husitského hnutí. Vojsko pod velením Prokopa Holého leželo v blízkosti středočeské vísky Lipany a čekalo na svého nepřítele. Tím byla spojená vojska katolíků a umírněných kališníků, podle nichž pomyslný pohár přetekl, a rozhodli se udě-

lat přítrž nesmyslnému řádění ze strany husitů odehrávajícímu se v zemích Koruny české. Jedním z velitelů katolicko-kališnického vojska byl Menhart z Hradce, nepřítel pána hlásenické tvrze, neboť ten se přikláněl k radikálním husitům.

Tvrz se nacházela na vyvýšenině nad řekou Včelnicí. Prapůvodem to bylo malé vojenské opevnění, sloužící jako předsunutá *hlídka-hláska* hlavní vojenské posádky v městečku Stráž. Pocházelo z doby, kdy tudy vedly obchodní cesty z jihu na sever a obráceně. Postupem doby však ztrácelo na významu, neboť o loupeživé tlupy se postaraly vojenské posádky větších měst, například Jindřichova Hradce, a *tvrz-hláska* přešla do držení menších zemanů. Jejich jména dnes už nikdo nezná, neboť pohřichu je nelze dohledat ani v archivech.

Co však může mít společného letec z počátku 21. století se středověkým osídlením, které nota bene už neexistuje? Z *Hlásenice*, která dostala jméno po hlásce tyčící se nad prvotními chýšemi, se totiž v proudu času stala soudobá Lásenice. Starobylé osídlení *Stráž*, nyní městys, změnilo svůj název na Stráž nad Nežárkou a nové jméno dostala i vsudy přítomná řeka *Včelnice*. Tu dnes lidé znají jako Nežárku.

Rozvaliny bývalé hlásenické tvrze, Lásenice, Nežárka, Jindřichův Hradec či Stráž nad Nežárkou pak jsou místa, která letce Martina Hrubého spojují s tímto krajem, a dokonce i s uplynulými staletími.

Martinova žena Eva zde zdělila kouzelné jihočeské stavení, a dokud ještě žila, oba využívali každé příležitosti k návštěvě již-

Čtyř

ních Čech. Na usedlosti nyní žije Martinův švagr se ženou, a jak Martin s lítostí konstatuje, Marta, sestra jeho Evy, ho zrovna moc nemusí. Vyčítá mu totiž, že kdyby byl častěji doma a stále někde nelétal, včas by rozpoznal Evinu nemoc a ona nemusela zemřít tak mladá. Malou Evičku má ale ráda, což je pro Martina rozhodující. Pávě nyní je dívenka v Lásenici na prázdninách a Martin se nemůže dočkat, až ji zase uvidí.

KAPITOLA PRVNÍ

Mávrat

V prostoru pro cestující to hučelo jako v úle. Letečtí nadšenci si nahlas sdělovali dojmy z leteckého dne, překřičovali se, a jak to už tak bývá, nemohli se shodnout, která že ukázka byla tou nejlepší. Zda přelet celé letky historických spitfirů doprovázející čtyřmotorový bombardér lancaster, ukázka akrobacie moderního eurofighteru či průlety nejnovějšího ruského suchoje.

Martin se rozhlédl po dlouhé kabině a očima hledal volné místo. Nemusel hledat dlouho. Záhy k němu přistoupila letuška a ukázala na sedadlo vedle muže, na kterém bylo už od prvního pohledu vidět, že sem nepatří.

„Tady je vaše místo, pane kapitáne,“ ukázala na prázdné sedadlo vedle chlapíka v proužkovaném saku a usmála se.

Čtyř

„Ale Moniko,“ oslovil ji křestním jménem, které si přečetl na jmenovce. „Jakýpak já jsem kapitán? U aerolinek už dávno nelétám a račte si všimnout, že mi na rukávech chybí frčky...“

„Co není, může být. Ostatně, jednou kapitán, navždy kapitán,“ a smála se ještě dlouho potom, co odešla.

Dvouřadé proužkované sako s ležérně uvázaným motýlkem na sněhobílé košili měl na sobě prošedivělý muž, jenž se mezi leda bylým a do jisté míry stylovým oblečením leteckých fandů vyjímal stejně jako před chvílí chlapík v bílém hábitu, který od něho přebíral *Bohatýra*.

„Prý zde máte volno,“ oslovil Martin vzduch nad jeho hlavou, když na prázdném sedadle uviděl kupu přírodovědných časopisů.

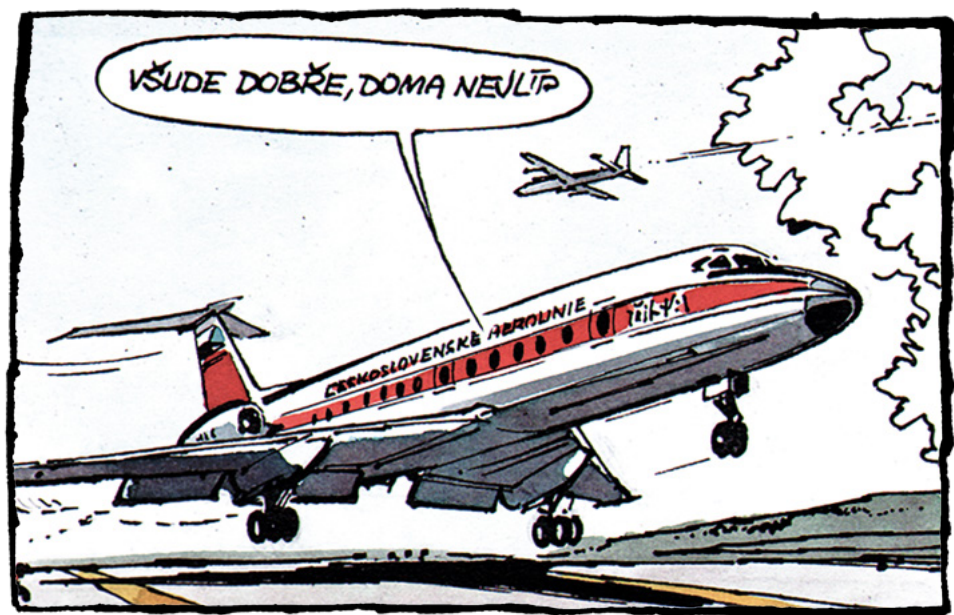
„Ano, zajisté,“ odpověděl muž a rychle začal sbírat časopisy, aby se mohl příchozí posadit.

Martin se na okamžik zahleděl do mužovy tváře. Ušlechtilé rysy obličeje, brýle a oduševnělý výraz, to vše vyvolávalo dojem, že má před sebou vědce nebo umělce. Nejspíš hudebníka, pomyslel si.

„Aviatik určitě nebude,“ dodal ještě v duchu, přičemž mu nešlo do hlavy, jak se mezi tuhle bandu aviatiků mohl dostat. Z nejistoty ho vyvedl muž sám.

„Doktor Novák,“ představil se, a když mu své jméno sdělil i pilot, oba muži si podali ruce.

Martin doktorovi prozradil, že se do tupolevu vlastně dostal nedopatřením, neboť majitel letounu, se kterým přiletěl do Pa-

VŠUDE DOBRĚ, DOMA NEJLÍP

CERSLOVENSKE AEROLINIE

říže, mu za mrzký peníz jeho oblíbený stroj prodal. Doktor pokrčil rameny, jako by tím chtěl naznačit, že takhle svět občas oplácí, a upřel na Martina pohled s otázkou v očích.

„Můžete mi prosím sdělit, co je zač ten spitfire, o kterém se dohaduje tahle hlučná banda?“

„Historický letoun z druhé světové války... a... hodně slavný,“ odvětil Martin.

„To jistě musí být, když s tím tolik nadělají.“

„A co vy, pane doktore? Zavítal jste také na letecký den?“

„Dejte pokoj, v tomhle horku?“ ohradil se doktor Novák, narážeje na současné evropské počasí. „Dávám přednost klimatizovanému pracovišti na univerzitě,“ pokračoval, ale když postřehl udivený výraz v Martinově obličejí, rychle dodal: „Přednášel jsem na Sorbonně na téma budoucí obživy lidstva. Pracuji totiž v třeboňském ústavu Akademie věd, kde se zabývám zušlechťováním mořských řas jako možné budoucí stravy lidstva,“ dodal žoviálně.

„Takže vy jste doktor přes kytičky,“ musel se smát Martin, i když se tak trochu obával, že by se mohl doktora dotknout. Ten ale zůstal nad věcí, takže Martin bez obav pokračoval: „Skutečně si myslíte, že se lidé někdy vzdají pořádných proteinů?“

„Nebude zbytí. Ale nazývejme věci pravými jmény. Vy jistě máte na mysli pěkně propečený steak! Příteli, to vás mohu uklidnit. Lidé o nic neprijdou. U nás v Třeboni děláme z řas dokonce i karbanátky a věřte, je to skutečná pochoutka. Nebojte se, naši kuchaři určitě přijdou na to, jak vyčarovat ten váš steak. Nejspíš ale bude zelený,“ smál se.

„Brr, zelený steak,“ otrásl se Martin. „Doufám, že než takové jídlo zdomácní v českých kuchyních a restauracích, proteče ve Vltavě hodně vody.“

Na doktorovi bylo vidět, jak se jeho zděšením baví, a Martin se rozhodl milého vědce trochu potrápít.

„Víte, doktore, že jsme vlastně sousedi?“

„Sousedi?“ divil se vědec. „Říkal jste přece, že máte sídlo v Praze. Tuším někde na letišti v Letňanech?“

„To ano,“ přitakal Martin. „Máme ale chalupu v Lásenici a ta je blízko té vaší Třeboně.“

„Lásenice, Lásenice... Člověče, je to vůbec na mapě?“ dobíral si ho doktor. Nejspíš kvůli tomu zelenému řízku a Martinově výmluvné reakci.

„Jste vy to ale Jihočech. To vám nic neříkají jména jako Chitussi, Hájek, dokonce ani Ema Destinová, a což teprve historie zdejší tvrze?! Lásenice je také jediná vesnice v Čechách, která má stálou obrazovou galerii. A jsou na ni patřičně hrdí!“

„Zadržte, zadržte,“ bránil se doktor. „Samozřejmě Lásenici znám. Ledacos se mi doneslo i o té vaší tvrzi, tedy spíš o lásenic-
kých rozvalinách,“ smál se. „Netušil jsem, že jste takový lokální patriot. Ale řekněte mi, co vás, pilota, může lákat na lesích, rybnících, nebo dokonce bažinách. Kde tam chcete přistávat?“

„Ale, doktore. Do Lásenice jezdím a někdy i létám za přírodou a hlavně za dcerou. Letiště mám v Jindřichově Hradci a odtud je to do Lásenice jenom skok. To jen stačí zakroužit nad chalupou a moje Evička hned dává na plotnu *maděru*, kterou tam mají vždy

pro mě připravenou. Doufám, že víte, co to *maděra* je, vy Jihočechu!“ smál se na oplátku Martin.

„Bez obav, příteli. Tu u nás přece zná každý. *Maděra* je jihočeské provedení krkonošské *kulajdy*. Přece se ale nebudeme přetahovat, kdo z nás dvou je pravověrnější Jihočechem. Oba dva jsme vlastně náplava. Já pocházím z Horního Maršova, a vy?“

„Já jsem prapůvodem Kladeňák...“

„Kladno, ty černé Kladno, Kladno, tys město se sty komínů...“ citoval doktor Novák slova známé písně tak trochu s posměchem, a Martin začal své Kladno hájit.

„Víte, doktore, já nedám na Kladno dopustit. Nejenže je mým rodištěm, ale tam jsem se poprvé dostal do vzduchu. A ty vysmívané komíny? Představte si, že právě nad nimi jsme ve větroních podnikali dlouhé lety. Vždy tam existoval stabilní stoupavý proud, ve kterém stačilo jen kroužit a kroužit. Člověk ale musel mít dobrý žaludek...“

„Dobrý žaludek?“ divil se vědec.

„Létali jsme nad všemi těmi vysokými a martinskými pecemi, kde s proudem teplého vzduchu stoupal k nebi i docela *hustý* zápach. Trochu slabším náturám se někdy dokonce udělalo zle.“

Doktor Novák se na Martina nedůvěřivě podíval. Zřejmě si nedovedl představit, jak může být někdo tak pošetilý a vznášet se v proudu zapáchajícího vzduchu. Dokonce to vypadalo, jako by se mu z té představy začalo dělat špatně. Zřejmě proto raději změnil téma hovoru.

„Soudím, že vaše žena se jmenuje Eva.“

Václav Šorel

„Ne, ne, doktore. Ženu už bohužel nemám, zemřela. Evička je moje dcera. Teď o prázdninách mi ji hlídá švagrová.

„To je mi líto,“ reagoval na sdělení Martinův spolucestující, když jejich další hovor přerušil palubní rozhlas.

VÁŽENÍ CESTUJÍCÍ, POSÁDKA KAPITÁNA JEŽKA VÁS VÍTÁ NA PALUBĚ
PŘI MIMOŘÁDNÉM LETU ČESKÝCH AEROLINIÍ. PŘIPOUTEJTE SE
PROSÍM, ZA NĚKOLIK OKAMŽIKŮ STARTUJEME.
PŘEJI VÁM PŘÍJEMNÝ LET.

S povytaženým obočím se doktor Novák zadíval na svého souseda.

„Vám to ani nemuseli připomínat, už jste dávno připoutaný. Inu, profesionál...“

„Ale doktore, spíš profesní deformace,“ prohodil Martin a pomohl sousedovi s bezpečnostním pásem.

„Už jsme ve vzduchu,“ divil se vědec, když v okénku viděl, jak se krajina dole zmenšuje a ubíhá kamsi dozadu. „To létání má přece jen něco do sebe,“ liboval si.

„To máte pravdu,“ přitakal Martin. „Co teprve když jste v letadle sám a sám si ho také řídíte,“ pochvaloval si, ale nahlas už nedodal, že létání v dopravním letadle moc požitků nepřináší. Tedy alespoň pro něho. Vždyť *tůčko* je spíš autobus než pořádný stroj.

Z krátkého zamyšlení Martina opět vytrhl jeho zvědavý soused.